

imamo mnogo skušenj; tudi se na naše želje kaj rado pozabi, seveda včasih namenoma pozabi.

Grofu Taffeju se vidi, da bi povsod rad ohranil Nemcem kake prednosti, kjer je to le mogoče. Zato je pa treba, da smo drugi tem pozornejši, da vlado vedno opozarjamo na razmere, ki se kje ne vjemajo z ustavo. Vsekako pa nas veseli, da je vlada jela se sklicevati na člen, s katerim je zagotovljena nam narodna enakopravnost. To nas veseli zaradi tega, ker se poslednji čas kaj rado od nemške strani zagotavlja, da ta člen le izraža nekaka načela, ali se ne sme doslovno zmatrati. Da celo zatrjuje se, da ta člen niti ne velja, ker se mu še ni dodal izvršilni zakon. Tega mnenja pa ni morda le kak nemškutarček pri nas, temveč tako je stvar tolmačil visok gospod v dunajskem pravniškem društvu in člani so mu pritrdjevali. Ker je v tem društvu več visocih uradnikov, je naravno, da smo se že nekoliko bali, da bi v vladnih krogih utegnili zavladati tako mnenje. Kakor pa sedaj vlada v zadevi uličnih napisov postopa, to pa vsekako kaže, da ga zmatra za veljavnega, da se torej morajo uradi ravnati po njem.

Zatorej se pa tudi mi Slovenci moramo trdno držati tega člena. Mi smo že nekočkrat naglašali, da je mnogo krivo, da Slovani pod Taffejevo vlado nismo več dosegli, ker se mi nismo postavili na stališče sedanje ustave in na tej podlagi zahtevali narodne enakopravnosti.

Skoro bi rekli, da velikokrat baš slovanski nasprotniki Slované zavajajo k drugim programom, da jih tako cepijo in ovirajo njih delovanje. Zatorej želimo, da bi vsaj sedaj vsi avstrijski Slovani spoznali, kaj jim ima biti v sedanjih razmerah pravi program.

Koliko se da z odločnostjo in s pravim delovanjem opraviti, vidimo v Brnu. Zadnjikrat smo pojasnili zmedenost zastran uličnih napisov v Brnu. Tam od občine napravljenih napisov ni. Pač so pa napisi, katere je napravilo neko nemško društvo. Tabla s takim nemškim napisom je bila tudi na deželni hiši.

Visela je na hiši in gotovo ugajala nemškim gospodom, ki gospodujejo v tej hiši. Vedeli pa menda še sami niso dobro, kdaj in kdo jo je pribil na hišo. Sedaj ko se je pa začelo gibanje za dvojezične napise, je pa deželni glavar grof Vetter vprašal mestni magistrat, kako je s to tablo. Ko je izvedel, da jo je strelsko društvo nabilo, ne da bi bilo izprosilo si kako dovoljenje, je dal nemško tablo lepo odstraniti.

Sedaj ta samo nemški napis več ne omadežuje moravske deželne hiše.

Omeniti pa moramo, da grof Vetter ni Slovan, temveč nemški liberalec, ali vendar je odpravil tablo, ko je videl, da se večina prebivalstva nad njo izpodtika. Da so brnski Čehi molčali, bi še danes bila ta nemška tabla na deželni hiši, tako je izginila. Tako bodo pa tudi po Slovenskem izginili iznad cesarskih uradov samonemški napisi, ako bomo to z vso odločnostjo zahtevali. To bode tem lažje šlo, ker o teh napisih ni nobene dvojbe,

da ima o njih odločevati vlada in torej tukaj ni nobene ovire, ki bi se stavila uresničenju narodne enakopravnosti. Pri uličnih napisih je težje, ker tukaj tudi pride občinska avtonomija v poštev. Zato pa z vso odločnostjo zahtevajmo dvojezične napise na uradih po Slovenskem in zahtevajmo jih tako dolgo, da jedino nemški ali laški napisi iznad vseh uradov pri nas izginejo. To bomo tudi dosegli, ker pravica in postava sta na naši strani.

Politični pregled.

Blaginja nemštva in nemški liberalci. — Koroški liberalni poslanec dr. Prettner je v Št. Vidu nedavno bil sklican volilni shod. Izrekal se je za občno volilno pravico. On sicer ve, da nemški liberalci zgube vsled občne volilne pravice, ali od te stranke ni odvisna blaginja nemštva. To priznanje koroškega liberalca je hud udarec za liberalno stranko, ki je že tolikokrat trdila, da je od nje obstanka odvisna blaginja ne le nemštva temveč blaginja vse Avstrije. Nemško liberalni listi molče o tej obsodbi liberalne stranke. Tega mnenja pa ni le Prettner, temveč v več krajih trdi ljudstvo samo, ki se je prepričalo, da nemškim liberalcem ni nič na blaginji naroda in da se celo nemštvo včasih izkorišča za vse druge namene. Zato pa povsod vpliv nemških liberalcev propada. Nekateri, h katerim pripada Prettner, pa skušajo z novimi frazami begati volilce.

Plener, vodja zedinjene levice, je dne 17. t. m. v Hebu razlagal svojim volilcem, odbornikom trgovske zbornice, politični položaj. Govoril je veliko, povedal pa jako malo. Posebno ne izvemo iz njegovega govora, ali mislijo še nadalje podpirati vlado ali ne. Razlagal je stališče svoje stranke zastran razdelitve okrajev in osnove novega okrožnega sodišča v Trutnovu, kar je vse že znano. Povedal pa ni, kako bodo levičarji glasovali, ako pride stvar v državnem zboru na vrsto. Najpomembnejše je pa, da je Plener povedal, da levičarji mislijo staviti predlogo o vrejenji jezikovnih razmer v Avstriji. Natančno vodja levičarjev ni povedal, kak bode ta predlog, ali toliko lahko rečemo, da Slovanom ne bode prijazen. Sicer pa tudi ta stvar ni nova, o takem vrejenji jezikovnih razmer se je govorilo še, ko so se vlada, levičarji, Poljaki in konservativci pogajali o osnovi trdne večine, katera pogajanja pa niso imela vspeha.

Ogersko. — Ogerska vlada se briga pred vsem le za pomadjarovanje Slovanov in za zatiranje katoliške cerkve. Ministri izdelujejo proticerkvene predloge in premišljujejo, kako bi zanje dobili večino, druga oblastva pa pazijo na vsako gibanje Slovanov ali Rumunov. Polno žandarmov so poslali v Turčanski sv. Martin in Mošovce, da preprečijo vsako slavo ob Kollarjevi stoletnici. V več krajih na Ogerskem, posebno ob Tisi strašno razsaja kolera. Dopisnik angleškega lista „Daily News“ se je sam na lastne oči prepričal o žalostnih zdravstvenih razmerah v teh krajih. Zbolelo je do tedaj, ko je bil on tam, 250 oseb, kaci 100 pa umrlo. Slednji dan jih nad 30 zboli, kaci 20 pa umrje. Oblastva ničesa ne store proti koleri. Izgovarjajo se, da nimajo navodil od vlade. Gospodje v Budimpešti pa nimajo časa, da bi dali navodila. Ko bi se pripravljali kak slovanski shod, bi pa gospodje hitro dali navodila.

Velikovaždinski škof Pavel je ukazal, da se mora po nekaterih rumunskih župnijah rumunski propovedovati, ker ljudje madjarščine ne razumijo. Zaradi tega mu je madjarska druhal okna pobila. Mislili bi bili, da se proti razsajalcem začne preiskava. Toda o tem ni govora. Poulični junaki odidejo brez kazni, ker so menda branili interese madjarstva. Pač pa

se je proti škofu Pavlu začela na zahtevo ministerstva notranjih stvari preiskava, ker pospešuje rumunstvo. Pospeševanje rumunstva je pa na Ogorskem, kjer mora vse biti madjarsko od ministerskega predsednika do zadnjega svinjskega pastirja, velika pregreha. Upati je, da škof, ki si je upal braniti pravice rumunskega naroda, kaznovan ravno ne bode, ali velike neprijetnosti ima.

Srbija. — Srbska skupščina zaključila je svoje zasedanje minoli ponedeljek. Zaključil jo je kralj Aleksander osebno s prestolnim govorom, v katerem se je zahvalil poslancem na koristnem delovanju. — Državno sodišče, ki bo sodilo zatožene ministre se je že konstituiralo. Predsednik je radikalec Velimirovič. Radikalci mislijo za trdno, da bo državno sodišče obsodilo zatožene bivše ministre. Celo od naprednjakov mislijo, da bodo ti kot sodniki priznali krivdo zatožencev.

Rusija in Nemčija. — Kakor znano, so se pred svojim časom razbila trgovinska pogajanja mej Nemčijo in Rusijo. Obe državi zamoreta torej svoje pridelke izvažati druga v drugo le proti največji tarifi. Lahko je umevno, da je vsled tega uvoz in izvoz marsikaterih pridelkov nemogoč. Nemški industrijski izdelki se vsled previsoke carine ne morejo uvažati v Rusijo, nasprotno pa je uvoz ruskega žita v Nemčijo tudi nemogoč. Bije se takozvani ruskonemški carinski boj, gotovo na škodo obema državam. Nemčija uvidevši, da pri svojih itak slabih razmerah glede živeža ne bode mogla več dalje izhajati, je ruski vladi namignila, da hoče ž njo skleniti trgovinsko pogodbo in je pri tem dovolila Rusiji koncesije, katere je ta vsprejela kot take, na podlagi katerih so mogoča nadaljna posvetovanja. Rok za posvetovanja je Nemčija določila že za mesec september, tako da bi potem nova trgovinska pogodba prišla s 1. oktobrom v veljavo. Razun tega pa, da sta se Rusija in Nemčija že v toliko sporazumeli, merita vendar pri vsem tem svoji sili. Vsaka hoče drugi dokazati, da ni odvisna od nje. Nemčija hoče s svojimi, dozdej še ne povišanimi cenami na žito, dokazati Rusiji, da lahko izhaja tudi brez ruskega žita, Rusija pa dokazuje, da nima nikake izgube, če svojega žita ne razpečava na Nemško in išče za svoje žito novih tržišč. Najprvo obrnila se je na Italijo, zdaj pa skuša pridobiti Carigrad za tržišče svojih pridelkov. Če se ji posreči to, bo ji zares brez škode, če uvažja žito na Nemško ali ne. Iz vsega je videti, da bi naposled Rusija ložje brez Nemčije izhajala, kakor ta brez Rusije, kajti če Nemčija ne bi dobivala žita iz Rusije, trpela bi pomanjkanje. — Nemški cesar in ruski car se te dni snideta na Danskem v Kodanju. Politične važnosti ta shod ne bo imel.

Francija. — Minolo nedeljo vršile so se za poslansko zbornico francosko nove volitve. Izid volitev podrobno še ni znan, le toliko je gotovo, da so republikanci zmagali na celi črti in so nasprotniki republike, monarhisti popolnoma propali. Panamska afera ni Bog ve kaj vplivala na volitve. Le nekateri panamisti so propali. Nerepublikanske frakcije priborile so si pa jako malo mandatov, tako da bodo brez vsega vpliva v zbornici. Negotovo je le še, katera republikanska stranka bo imela v zbornici večino, ali radikalci ali oportunisti. Ves boj pri teh volitvah francoskih ni bil torej za to, ali zmagajo republikanci ali nasprotniki republike, temveč edino le za to, ali zmaga ta ali ona republikanska stranka. Nade in upi protirepublikancev šli so za jedenkrat zopet po vodi in le pametno in z ozirom na izid ravno minolih volitev prav umestno bi bilo, da se protirepublikanci sprijaznijo z republiko, kajti kakor se vidi, je vsaka druga državna oblika v Franciji nemogoča.

Francija in Italija. — V mestecu Aigues Mortes na Francoskem nastal je minoli teden krvav pretep mej francoskimi in italijanskimi delavci poslujočimi v ondotnih solinah. Pri pretepu je bilo 10 Lahov ubitih, do 60 težko in mnogo lahko ranjenih. Vzrok pretepu je bil, da so laški delavci kot tujei, za manjšo mezdo delali in tako jemali domačim fran-

coskim delavcem zaslužek. Sicer so se že zdavna grdo gledali in je že večkrat prej prišlo do raznih konfliktov, minoli teden je pa stvar prikipela do vrhunca in nastal pravi boj, kateremu je zamoglo še le vojaštvo narediti konec. Vsled tega dogodka je javno mnenje na Italijanskem silno razburjeno; višje se izgredi. V Rimu hotela je nebrojna druhal vdreti v palačo francoskega veleposlaništva in jo užgati. Vojaštvo je napadalce razgnalo. V Mesini so demonstrantje sneli iznad vrat francoskega konzulata francoski grb in so istega sežgali. V Genovi sežgali so dvanajst tramvajskih voz, lastnino nekega francoskega društva. Taki in enaki izgredi v maščevanje palih laških delavcev na Francoskem, vrše se po vseh večjih italijanskih mestih. Ako francoska in italijanska vlada ne posežeta spravljivo vmes, zamore postati ves ta konflikt prav resen.

Obrtnija.

Šola za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani.

dobro napreduje, kakor razvidno iz letošnjega letnega poročila

V letošnjem šolskem letu je prvič prirasel tretji letnik. Zaradi pomnožitve letnikov se je razširil tudi pouk v risanju; prvi letnik ima sedaj 8 ur elementarnega prostega risanja na teden, tretji letnik pa je dobil 6 ur strokovnega risanja.

Strokovna učiteljica Ivana Förderl je po naročilu naučnega ministerstva obiskovala o velikih počitnicah centralni čipkarski kurz na Dunaji, da je spopolnila svoje znanje v nekaterih tehnikah šivane čipke.

Občinstvo se je tudi v minulem šolskem letu mnogo zanimalo za delovanje zavoda. Povpraševanje po nariskih in predlogah se množi od leta do leta, in učiteljski zbor je bil čestokrat v prijetnem položaji, da je naklinal razna dela in naročila bivšim učenkam, ki so se posvetile praktičnemu delu. Tudi na cerkvenem polju so došla večja in važna naročila, ki so jih izdelovale učenke in absolventinje pod vodstvom svojih učiteljic. Tako se zaradi vztrajnega delovanja učnih močij neprestano širi krog občinstva, ki se blagohotno zanima za šolo in pospešuje njene namene.

Od privatnih del, ki so jih učne moči v interesu zavoda zvršile v preteklem šolskem letu, naj naštejem nastopna: Ravnatelj g. Ivan Šubic je zrisal razne skice za mnogovrstna dela umetnega vezenja, izdelal več detajlov za objekte, zvršene na šoli, med temi veliko društveno zastavo v zlatem vezenji in je sodeloval pri rekonstruiranju bogatega mašnega plašča. Učitelj risanja, Ig. Zeplichal, je izumil, risal in slikal razne podobe cerkvene in inolične vsebine, dalje je sestavil in zvršil mnogobrojne predloge za pouk v I. letniku in napravil različnih nariskov za umetno vezenje in druge umetne stroke. Strokovna učiteljica Ivana Förderl je zvršila mnogo praktičskih del, na primer dva mašna plašča, dve štoli, dva maniplja, pet velumov, dve burzi, obhajilni plašček, antipendij; na-